

Gustaf Kollberg – den karismatiske organisatören

Av: Per-Ola Karlsson

Att vara ICA-direktör är att hålla reda på och samordna denna decentraliserade organisation och att finnas till hands när något krånglar till sig.

Så beskriver Gustaf Kollberg (1891-1980) själv sitt arbete i ett särtryck ur *Industria* 1960. Häri låg också Kollbergs storhet. Organisation och effektivisering hade varit hans kännetecken ända sedan han som 23-åring av motbokens fader Ivan Bratt anmodats att leda Stockholmssystemets motboksavdelning.

Hans organisationstalanger kom sedan Överståthållarämbetet till del. Där arbetade han upp sig till mantalsintendent med ansvar för folkbokföringen, mellan 1927 och 1947. Under krigsåren var han dock tjänstledig för att inom Statens livs-

Den välklädde Kollberg med sin "Bahia Brazil" år 1950. T.h. SV-direktören Liwendahls äänka.

medelskommission organisera all ransonering. På kommissionen byggde han upp ett system, som gick ut på att kartlägga försäljningen i detaljhandeln. Själ menade Kollberg att han "... ransonerade våra konsumtionsvanor utan att från början alls ha varit specialist på svenska folkets matvanor, men det var det folk trodde jag var ...".

Gustaf Kollberg i samspråk med Eols vd Eric Öfverström (t.v.) och Nordsvenskas Eskil Klingén (t.h.).

Framgången med detta arbete medförde att Kollberg blev mäktigt populär både hos allmänheten och näringslivet samt nog också tillägnade sig en och annan kunskap om detaljhandelsbranschen.

branschen. Därom vittnar inte minst de uppvaktningar som skedde efter kriget från såväl KF som ICA.

Lagspelande vd

Posten som vd för Inköpscentralernas AB ICA/ ICA Förbundet innehade Kollberg mellan 1947 och 1962. Arbetet kom i många år att kombineras med riksdagsarbete för Folkpartiet. Där ägnade sig storökaren Kollberg mest åt näringslivsfrågor. Han hade dessutom god överblick över cigarrtillförseln genom sin statligt utsedda aktieägarpost i Tobaksmonopolet.

Det ligger nära till hands att tolka anställningen av "lagspelaren" Kollberg som ett sätt att öka effektiviteten i ICA-samarbetet. Formellt sett var den från KF rekryterade Eric Andersson ICAs förste gemensamme vd. Emellertid fungerade aldrig samarbetet mellan denne och de fyra inköpscentralerna särskilt bra. Kollberg var däremot en tillräck-

ligt stark och karismatisk person för att fortsätta den förnyelse som påbörjats.

Direktörerna Kollberg och Borgström amuserar sig i sångerskan Sonja Stjernquists förtjusande sällskap.

Social, cigarrökande arbetsmyra

Kollberg lär dessutom ha varit en arbetsmyra av stora mått, som inte gjorde skillnad på helg- och vardagar. Antagligen var detta nödvändigt, då han förutom vd-posten verkade som styrelseordförande i ett flertal ICA-företag, bl.a. ICA Förlaget och AB Köpmannatjänst. Dessutom var han, då han inte umgicks inom den exklusiva klubben *Stora Sällskapet*, stadig lunchgäst på någon av ICA-restaurangers många enheter. Favoriten var Bäckhästen på Hamngatan i Stockholm, där han efter lunchen gärna avnjöt en *Bahia Brazil* eller någon annan cigarr.

Det främsta resultatet av Kollbergs tid på ICA blev det nya gemensamma handlingsprogram, som genomfördes på kongresserna i Visby 1961 och Göteborg året efter. Där stadgades att handlarna, som dittills varit medlemmar i respektive inköpscentral, i stället blev medlemmar i ICA Förbundet. Därmed markerades en tydligare skillnad

mellan den idémässiga delen av verksamheten som koncentrerades till förbundet och den praktiska som lades på Inköpscentralernas AB ICA och de fyra inköpscentralerna.

Per-Ola Karlsson är fil.mag. i historia och arkivarie vid Stockholms Företagsminnen. Han har varit projektsekreterare för ICA-historien och förtecknat ICAs arkiv.

Kollberg (i mitten) på SV:s bolagsstämma år 1955. T.v. syns styrelseordförande Bernhard Högström.